

בית דין לממונות – שע"י הרבנות הראשית מודיעין

בנשיאות רב העיר הגאון רבי אליהו אלחרר שליט"א
רחוב דם המכבים, מודיעין ת.ד. 25 טל : 9726170 - 08 פקס : 9707267-08

בפני כב' הדיינים : הרבנים א, אלחרר אב"ד. א, שימלמן. מ, פרקוביץ.

בעניין : יורד לשדה חבירו.

צד א' : מושב.

צד ב' : א. .

מהות התביעה

1. צד א' הנו מושב הרשום כאגודה שיתופית בע"מ ובבעלותו שטחי קרקע בגוש 4467.
2. עקב קשים פיננסים ואחרים החליט המושב לבוא בקשר עם מעבד עצמאי לעיבוד הקרקע. המושב התקשר בחוזה עם א. (להלן צד ב'). חוזה זה נחתם בתאריך 6.12.2007 ותוקפו לשנה אחת.
3. בשנת 2008 ובשנת 2009 המשיכו הצדדים בהתקשרות באותם תנאים אך ללא חוזה חתום חדש.
4. בשנת 2010 נשלח מכתב לצד ב' ובו הודעה כי ההתקשרות בין הצדדים תמה ואין הוא רשאי יותר לעבד את הקרקע האמורה.
5. לטענת צד ב' המכתב הגיע למען החברה אך לא התקבל לידי ולכן הוא זרע את חלקת השדה.
6. צד א' הופתע ושלה מכתבים נוספים לצד ב'. בין הצדדים התקיימה שיחה - ברוח טובה - ובתאריך 2.3.2011 שלח צד א' מכתב בו הוא מודיע כי הנו מסכים לשפות את צד ב' "עבור העבודה אשר הושקעה בשטח" ונקבע כי תיערך פגישה "להתחשבות כספית"
7. בתאריך 31.3.2011 ישבו הצדדים וערכו סיכום התחשבות ונקבע :

" הסכומים מקובלים על 2 הצדדים. א. יחליט על אחת מ 2 חלופות עד יום ראשון.

1. המושב ישלם לא. סך 154,920 והמושב יקצור וישווק את החיטה. ואין חיובים הדדיים.
2. א. יבצע את העבודות המצוינות לעיל וישלם שכירות שנה זו בלבד והחיטה תשווק על ידו לאחר מכן אין חיובים הדדיים".

שני הצדדים אישרו את ההסכם בחתימתם.

8. בסמוך לתאריך, בו היה צד ב' אמור להודיע על בחירתו, באחת מן האופציות שהועמדו לרשותו, הודיע צד ב' כי שכח לכלול בחישוביו גם השקעות נוספות שעשה בשטח. לדוגמה, זיבול השטח בדשן מגורען (טריפל) שטווח הטיוב הוא עד 2 שנים וכן קומפוסט שטווח טיובו הוא ל 5 שנים. משום כך מבקש צד ב' **לפתוח את ההסכם** מתאריך 31.3.2011. לטענתו הוא היה טרוד ומבולבל בגלל תאונת דרכים ואשפוז אביו בבי"ח. והסכום אותו הוא תובע להכליל מחדש הוא בסך של כ 70,000 ₪.
9. בדיון שנערך בפנינו נפלה פלוגתא בנושא זה בין הצדדים. אין ויכוח בין הצדדים כי השקעות אלו לא נזכרות בדף ההתחשבות שמצורף להסכם 31.3.2011. עם זאת, טען צד א' כי צד ב' ויתר על השקעות אלו והן כלולות במילים "אין חיובים הדדים" הנזכרות בהסכם. ואילו צד ב' טען שלא דובר עליהם. כלומר בניסוח ההלכתי יש ויכוח אם הייתה מחילה או לאו.
10. צד א' טען לטענה מקדמית שההסכם מתאריך 31.3.2011 מחייב ואין לדון מחדש.
11. בנוסף טען צד א' כי לא ברור שאכן תהיה לו תועלת בהשקעת צד ב' האמורה היות ויש לו התלבטות אם הקרקע תשמש כקרקע חקלאית או לא.

פסק דין (חלקי)

1. ההסכם מתאריך 31.3.2011 עליו חתמו שני הצדדים מגלם בתוכו מלבד התחייבויות כספיות ואחרות, לכאורה, גם התחייבות שאין לצדדים חיובים הדדים. סעיף זה לכאורה הנו סעיף בתוך חוזה ואשר על כן ישנה לצדדים התחייבות לקיום ההתחייבות מהדין החוזי. פוסקים בתי הדין בישראל שהסכם המנוסח בדרך חוזה תקף מדין סיטומתא. שהרי כיום בכל דבר ועניין אנשים רוכשים מוצרים בדרך של עריכת חוזה. אלו דברי בית הדין הרבני האזורי בחיפה בפסק דינו תיק מס' 307/לח :

" וזה מאחר שקיים מנהג ברור ונפוץ בין בעלי עסקים שהסכם מחייב את הצדדים לקיים את כל הכתוב בו ולפיכך לכאורה יש כאן קניין סיטומתא ... "

אם זאת, בנסיבות העניין לא נראה שההסכם המדובר נשא אופי של חוזה בין הצדדים אלא אופי של התחשבות כספית. כך נראה בין היתר גם ממכתב צד א' מתאריך 2.3.2011 בו הודיע צד א' כי הנו מסכים לשפות את צד ב' "עבור העבודה אשר הושקעה בשטח" ונקבע כי תיערך פגישה **להתחשבות כספית.**

"... למרות שהעיבוד נעשה שלא בהסכמתנו ובלא ידיעתנו המושב ישפה אותך עבור העבודה אשר הושקעה בשטח. י. יהיה איתך בקשר בנוגע להתחשבות הכספית "

2. אע"פ שאין לחייב את צד ב' מכוח הדין החוזי יש לדון האם חתימתו על המילים " אין חיובים הדדים " מהווה מחילה. מפשטות דברי השו"ע חו"מ סי' ע"ה סעיף י"א עולה שאכן כך הדין אלו דבריו שם :

"אמר ליה חייב אני לך מנה והלה אומר ודאי לי שאינך חייב לי כלום פטור אע"פ שידוע בודאי שהוא חייב דהוי כאילו מחל לו".

נחלקו מפרשי השו"ע בדין זה. הסמ"ע בס"ק כ"ז הגביל וצמצם דין זה וכתב שמחילה שכזו היא אך ורק אם הייתה אמירה החלטית. רק אמירה בנוסח - ודאי לי שאינך חייב לי - כפי שכתב השו"ע מהווה מחילה ז"ל :

"אבל אם לא אמר לשון "ודאי", לא, ומטעם שיתבאר בסמוך".

וכדבריו כתב גם בב"ח שם.

ואילו הש"ך פירש שאין לדייק כן מלשון השו"ע ופרשנות לשון השו"ע היא : שידוע לנו, לביה"ד, בוודאות שהוא אמר שהנו מוחל. אלו דבריו שם :

"ולפעד"נ דלשון ודאי בטור [סעיף י'] ומחבר הוא לאו דווקא [ובמרדכי [ב"ב סי' תק"צ] יש לפרש לשון ודאי, שהב"ד יודעים בו שבודאי אמר לו שאינו חייב לו], וכן מוכח מהראיה שבתשובת מהר"מ דפוס פראג סי' קל"ה, והובא בהרא"ש [ב"ב פ"ח סי' מ'] ומרדכי פרק יש נוחלין [שם] ובתשובת הרמב"ן [במיוחסות] סי' קי"ז דלאו אחונא את כו' [ב"ב קל"ה ע"א], וכן משמע עוד ממ"ש המרדכי אחר תשובת מהר"מ וז"ל, וראיה ממי שטענו חטים והודה לו בשעורים פטור [ב"ק ל"ה ע"ב], ופירש"י [שם ד"ה פטור] שמחל לו שעורים מדלא טענו אלא חטים, עכ"ל. וגם בסוף דברי מהר"מ במרדכי שם כתוב, אלא ודאי מה שאמר אינך חייב לי מחל לו בלבב שלם, ולא כתב לשון ודאי. וגם בהרא"ש פרק יש נוחלין [וכן בדברי מהר"מ שבתשובת הרמב"ן סי' קי"ז] לא הזכיר בתחילת דברי מהר"ם לשון ודאי, משמע דאין קפידא בכך, וכן משמע בתשובת הר"ב סי' ל"ג דף פ"ב ע"א וע"ב, ע"ש "

וכדברי הש"ך פסק גם הט"ז שם.

צד ב' יכול לצטט כאסמכתא הלכתית לתביעתו זו לא רק את דברי הסמ"ע אלא אף על דברי הנתיבות המשפט ודברי הלבוש. בנתיבות המשפט שם ביאר בשם התומים שדין זה של השו"ע תקף רק אם אירעו הדברים בפני בית דין. משום שבמקרה שאדם נותן הצהרה בפני דיינים הרי שהוא נזהר בדיבורו.

" כאילו מחל לו. ואינו יכול לטעון נזכרתי ודקדקתי בחשבון, דהו"ל למידק קודם שאמר בבית הדין. "

ובלבוש עיר שושן שם כתב בשם הטור :

"ואין זה מחילה בטעות, דכיון שאמר לו אני חייב לך היה לו להשיב אל לבו ולדקדק ולא עשה כן אלא אמר בודאי אינך חייב לי מחלו לו בלב שלם"

כלומר, הסביר הלבוש, מכך שהדין נוסח בדרך של תשובה לשאלה – אמר לו ... והלה אומר לו - התובע שואל והנתבע ענה מוכח שרק במקרה כזה הוי מחילה וההיגיון בכך הוא שאז "דובר על כך " אבל במקרה שלא דיברו על כך אין מחילה.

לכן, לכאורה, אין לפטור את צד א' מדין מחילה של צד ב' ויש לדון האם אדם נאמן לומר טעיתי בחשבון.

3. נושא זה של **טעות בחשבון** נדון בהלכה ומקורו הסוגיה במסכת גיטין דף יד' ע"א ז"ל הגמ' שם :

"הנהו גינאי דעביד חושבנא בהדי הדדי פש חמש איסתרי זוזי גבי חד מנייהו אמרי ליה יהבינהו ניהליה למרי ארעא באפי מרי ארעא וקנה מיניה לסוף אזל עבד חושבנא בין דיליה לנפשיה לא פש גביה ולא מידי אתא לקמיה דרב נחמן א"ל מאי איעביד לך חד אה אמר רב הונא אמר רב ועוד הא קנו מינך א"ל רבא אטו האי מי קאמר לא יהבנא דליכא גבאי קאמר א"ל א"כ קניין בטעות הוא וכל קניין בטעות חוזר."

דעת הבית יוסף שמסוגיה זו נלמד שאדם אינו נאמן לומר על שטר חובו טעיתי בחשבון ז"ל :

" ונראה דהיינו דווקא כשהמוכר מודה שהוא פרוע, אבל אם אומר עיינתי בחשבוני ולא פש לי גביה ולא מידי, אי לא ידיעא מילתא בסהדי, לאו כל כמינה דהמוכר דה"ל כהוא עובדא דהנהו גינאי וכ"כ בספר התרומות ...

ובש"ך חו"מ סימן סו ס"ק נב חולק.

דעת הרמ"א שלא ניתן לחייב אדם בהתבסס על פנקסו הוא משום שנאמן אדם לומר טעיתי בחשבון שערכתי לעצמי. כך הם דבריו בחו"מ סימן פא סעיף כ"ג :

" מיהו בחשבון שכתב על פנקסו יוכל לומר טעיתי אע"ג דליכא מיגו "

וביאר הש"ך שכל מסמך פנימי אדם לא מדקדק בו היות והוא יודע שניתן יהיה לתקנו. ברם, במידה והמסמך היה בידים חיצוניות שוב אין נאמנות לטעון טעיתי בחשבון ז"ל שם :

"... ואולי מ"מ הדין של חשבון על פנקסו אמת מטם דכתב מהרי"ק שם, שאלו החשבונות שאדם כותב על פנקסו בינו לבין עצמו אין מדקדק כל כך, כי חושב שאם יטעה שיוכל לכיוון החשבון פעם אחרת, כאשר מעשים בכל יום שאדם יכתוב וירשום חשבון אחד כאשר עלה על לבו לפום ריהטא ואח"כ נמלך ורואה שטעה ... ועכ"פ מוכח לפ"ז דדווקא כשהפנקס היה מתחילה אצלו, אבל כשהפנקס היה ביד נאמן וכה"ג בעניין שלא יוכל לתקן אח"כ הטעות, לא מהימן לומר טעיתי היכא דליכא מיגו כן נ"ל ..."

נושא נאמנות לטענה 'טעיתי' מופיע ביתר אריכות במקום נוסף בשו"ע והוא בחו"מ סימן קכ"ו סעיף י"ג :

" אם לאחר שנתרצה הלוח או הנפקד ליתן למקבל אומר עיינתי בחשבוני ולא היה לו אצלי כלום וטעיתי במה שהודיתי לו אם יכול לברר בעדים שהוא אומר אמת פטור אפילו היה בעדים כשנתרצה ליתן לו וחייב הנותן ליתן למקבל אם נתנו לו בפירעון חובו. ואם אינו יכול לברר הטעות אם המחזה בפני עדים וגם קבע זמן למקבל ליתנו לזמן ידוע והוא בתוך זמנו אינו נאמן לומר טעיתי וכן אינו נאמן לומר משטה הייתי כך ואם לא המחזה בעדים יש מי שאומר שנאמן לומר טעיתי במיגו דלא היו דברים מעולם או במיגו דפרעתיך אם הוא אחר זמן והדין בין הנותן והמקבל. ויש מי שאומר דאינו נאמן לומר טעיתי (במיגו דפרעתי) דאין כאן מיגו דהוי כמיגו במקום עדים דלא שכיח שיטעה אלא אדרבא אדם מדקדק היטב קודם שיודה"

בסעיף זה רבו הדינים. הכרעת הרמ"א היא שאדם אינו נאמן לומר טעיתי אם הודה בפני עדים. הכרעת הר"י אב"ן לב היא שאדם אינו נאמן לומר על כתב ידו טעיתי. דעת התומים היא כי במקרה שכל הכתב כולו נערך על ידי המודה שוב אינו נאמן לומר טעיתי משא"כ אם רק חתם שאז נאמן לומר טעיתי וכתב בערוך השולחן שכן נכון להכריע להלכה ז"ל :

" דבחתמה לבד יכול עוד לומר שחתם שמו לעניין אחר והוא כתב מלמעלה אבל כשכל הכתב שלו הוא וודאי אין אדם כותב חיוב על עצמו אלא כשדקדק היטב וכן נכון להורות."

מכל האמור ניתן היה להסיק שצד ב' אינו נאמן בטיעון טעיתי ולא חישבתי את השקעה של הדשן המגורען והקומפוסט.

אלא שהרא"ש בסוגיית "הנהו גינאי" כתב שישנן **נסיבות מיוחדות** בהם אדם נאמן לומר טעיתי. דברי הרא"ש מבוססים על דברי הגמ' במסכת ב"ב דף קעה ע"א שם נכתב כי שכיב מרע שאמר הנני חייב לפלוני סכום כסף אין היתומים נאמנים לומר שחזר אביהם ואמר להם שכבר שילם חוב זה. ומדויק בדברי הגמ', כותב הרא"ש, שדווקא היתומים אינם נאמנים אבל השכיב מרע

עצמו במקרה והבריא נאמן לומר טעיתי. והקשה הרא"ש מסוגיה אחת לחברתה מן הסוגיה בב"ב לסוגיה בגיטין ותירץ ששכיב מרע נאמן לומר טעיתי כי אין דעתו צלולה ז"ל שם :

" אלא שמע מיניה האי שכיב מרע גופיה אי הוה ידעינן שחזר ואמר שטעה מהימן לאו משום מיגו אלא משום דשכיב מרע אין דעתו צלולה עליו ורגיל לטעות אבל איניש אחרינא אינו נאמן לומר שטעה"

נראה אם כן לביה"ד, **שיש להקיש** מן דינו של הרא"ש לעניינינו ולומר שאדם שאביו מאושפז בבי"ח עקב תאונת דרכים בהחלט יתכן שאין דעתו צלולה ונאמן לומר טעיתי בחשבון.

מה גם שצד ב' טען בדיון שבגלל מעורבות אביו בתאונת דרכים הוא לא הגיע מוכן לדיון עם כל המסמכים המפרטים את הוצאותיו ולכן טעה. טענה זו אף היא "נסיבות מיוחדות" אשר בגינם נאמן אדם לומר טעיתי. ז"ל הכסף קדשים סימן פ"א :

" מאמר טעיתי על ידי שלא היה בידו כתב החשבון ומצא אח"כ אם הדיינים ראו סדר החשבון ולא היה אז לפניהם כתב ההוא י"ל שבכך אין צריך מיגו לטענת טעות."

על עובדה זו היה ויכוח בדיון בביה"ד. צד א' טען שכנראה שהמסמך שכותרתו "ח/ן בן המושב וא." מסמך אשר מפרט את **כל ההוצאות וההשקעות** היה למול עיניהם של שני הצדדים בפגישה מתאריך 31.3.2011. ולכן לטענת צד א' ויתר צד ב' על השקעותיו הנתבעות כעת. ואילו צד ב' טען שמסמך זה לא היה בפגישה. בית הדין אינו יכול להכריע בעובדה זו באופן חד משמעי שכן ישנה סתירה בתאריכים הרשומים במסמך. בחלק העליון של הדף מצוין התאריך 5.4.2011 ואם כן לא יתכן שהמסמך היה לעיני הצדדים בתאריך 31.3.2011. ואילו בתחתית הדף נכתב : סיכום פגישה מ – 19.4.2010.

אך כאמור די בדברי הרא"ש לפסוק שנאמן צד ב' בטענת טעיתי ולא למותר לציין כי בספר תוספות ירושלים סימן עה כתב שאם רואה הדיין ע"י אמתלא ניכרת שאכן מדובר בטעות שחייב לשלם בכדי לצאת ידי שמים.

4. יחד אם זאת, יש לדון **האם זכאי צד ב'** לתשלום עבור ההשקעה בחלקה.

אין ויכוח כי החוזה הראשון נחתם לשנת 2007 בלבד ולאחר מכן המשיכו הצדדים בהתקשרות שביניהם על סמך אמון הדדי. מקרה שכיח הוא שצדדים מתקשרים בחוזה ולאחר מכן ממשיכים ללא חוזה חתום. מהו הדין ומה הם ההתחייבויות במקרה שכזה ? התשובה לכך היא שעפ"י הדין

העברי במקרה שכזה אנו אומרים שהצדדים ממשיכים את ההסכם הקודם שהיה בניהם לכל פרטיו ז"ל השו"ע חו"מ סימן קסג :

"יש מקומות שנוהגין שחזן בית הכנסת פטור ממיסים ... ואם שכרוהו מתחילה לפטור ממיסים ואחר כך שכרוהו סתם ודאי על תנאי הראשון שכרוהו "

והוסיף הרמ"א שדין זה קיים **אפילו אם התחלפה ההנהלה** ז"ל בחו"מ סוף סימן שלג :

" שליה ציבור שהשכיר עצמו עם מנהיגי העיר לשנה בתנאי כך וכך ואחר כך השכיר עצמו לבני העיר הזאת עם מנהיגים שניים ולא התנאה ודאי על תנאי הראשון השכיר עצמו "

דין זה, הקובע, כי צדדים שהתקשרו בהסכם לזמן ואחר כך המשיכו אותו בהסכמה שבשתיקה, אזי כל התנאים שבהסכם הראשון ממשיכים, נכון בתחומים רבים. כך גם הדין בשכירות בתים ז"ל השו"ע חו"מ סימן שי"ב סעיף ט :

" ... מיהו דווקא דהתנו הכי מקודם הזמן ואע"פ שעבר זמן ההודעה אבל אם עמדו בסתם מסתמא דעתם על השכר הראשון".

וכן מבואר בשו"ע חו"מ סימן שי"י פתחי תשובה ס"ק א':

"אבל קצב לו זמן שכירות ואח"כ נגמר ביניהם השכירות ודאי על קצבתם הראשונה גמר".

וכן הדין במי שהפקיד מעות בעיסקא על מנת שירויה בהם לטובת שניהם כמו שכתב בב"י חו"מ רצב ז' ד"ה תשובה:

"אם הפקידם ... הילכך אף כשהרוייה בהם עוד בסתם על דעת הראשונה נתעסק בהן לבעל המעות ..."

ובהשלכה לענייננו.

בחווה שבין הצדדים סעיף 14 נכתב : אם במשך תקופת ההסכם יזדקק המושב לקרקע או לחלק ממנה למטרה כלשהי ממטרותיו, לרבות, אך מבלי לגרוע ... הרשות בידו לקבל בחזרה את הקרקע או חלק ממנה ... רצה המושב להשתמש בזכותו לפי סעיף זה יודיע על כך למעבד ע"י הודעה מראש של 45 יום ועל המאבד לחדול מלהשתמש בקרקע ולהשיבה מיד לאחר מכן ויחול האמור בסוף 15 להלן ...

ובסעיף 15 הוסכם בין הצדדים : המעבד מתחייב לפנות את הקרקע מכל אדם וחפץ, והקרקע תוחזר לרשותו הגמורה של המושב על כל ההטבות שנעשו בה, מבלי שהדבר יעניק למעבד זכות

כלשהי, ובכלל זה, מבלי שתהיה לו כל זכות לדרוש מהמושב תשלום כלשהו עבור השבחה או הטבה שהיא¹ ..."

משכך, אין צד ב' זכאי לתשלום עבור ההשקעות אותם ביצע לפני הפסקת ההתקשרות עם צד א'. משא"כ על ההשקעות שביצע לאחר הפסקת ההתקשרות להם הוא זכאי מדין יורד לשדה חברו שלא ברשות.

5. בשעה שזרע צד ב' את החלקה, יעודה של הקרקע היה לזריעה. דהיינו המקרה דנן הוא : יורד לשדה חברו שלא ברשות בשדה העשויה ליטע. ז"ל השו"ע חו"מ סימן שעה סעיף א' :

" היורד לתוך שדה חברו שלא ברשות ונטעה אם הייתה שדה העשויה ליטע אומדים כמה אדם רוצה ליתן בשדה זו לנוטעה ונוטל מבעל השדה ..."

נחלקו רש"י והרא"ש וכנגדם תלמידי רש"י איך משערכים שכר זה. האם המדד לכך הוא מה שמקבלים עובדים באותו תחום או המדד הקובע הוא הזול שבשוק.

ז"ל הסמ"ע שם :

" אומדין כמה אדם רוצה ליתן בשדה זו לנוטעה והיינו כשאר שתלי העיר כך כתב רש"י והרא"ש והביאו הב"י וכתב שתלמידי רש"י לא סבירא ליה הכי מאחר שירד שלא ברשות וגם עומד להסתלק."

זכאות לשכר זה תלויה ועומדת ובתנאי שבעלי השדה יעשו שימוש בעבודתו של היורד כך הכריע בערוך השולחן סימן שעה סעיף יא :

" ונ"ל דרבנו הרמ"א ס"ל דבנטיעות אע"פ שהיא שדה העשויה ליטע, מ"מ אין ביכולתנו לכופף לבעל השדה, מפני שיכול לומר רצוני לזרוע תבואה ולא אילנות ולכן יכול לומר עקור נטיעותיך ולך ומחויב בעל האילנות לעקורם על הוצאותיו. וכן בחורבה ובחצר שאין הבניין הכרח לפי ערך העיר, ולפי ערך מצבו של בעל החורבה והחצר וכן כשיכול לעשות איזה תשמיש אחר בחורבה זו ובחצר זה ושלא לבנותו, ודאי דיכול לומר לו טול עציך ואבניך על הוצאתיך. ורבנו הרמ"א מיירי במקום שבית דין רואים שהכרח לבעל הבית לבנות במקום זה לפי מצבו ומצב העיר ובעצמו היה בונה כן, וזה שבנה בנה כהוגן באופן אשר הבעלים בעצמם לא היו בונים טוב מזה, בזה שפיר פסק דהבעלים אין יכולים לומר טול עציך ואבניך ..."

¹ ההדגשה לא במקור.

לפיכך, במידה והקרקע תעובד בשנים הבאות כקרקע חקלאית זכאי יהיה צד ב' לשכר כיוורד, על הדשן והקומפוסט שיתפרקו באותן השנים בהן תתבצע פעילות חקלאית.

בפני ביה"ד אין פירוט מדויק של ההשקעות אותם ביצע צד ב' ובכל מקרה על ביה"ד להתייעץ בנושא זה ולקבל חוות דעת מומחה.

לאור כל האמור אנו פוסקים כדלהלן :

1. צד ב' יודיע לצד א' – בכתב – תוך 7 ימים מקבלת פסק דין זה, על בחירתו באחת משתי החלופות שהועמדו לרשותו בהסכם מתאריך 31.3.2011.
2. למען הסדר הטוב ובכדי למנוע חילוקי דעות, על צד ב' לדאוג לקבלת אישור – נתקבל – מצד א' על הודעתו כאמור בסעיף 1 באיזה מן החלופות בחר. (ניתן לעשות זאת בפקס)
3. במידה ולא יקבל צד א' הודעה מצד ב' תוך 7 ימים תועבר זכות הבחירה לידי צד א' והוא יודיע לצד ב' בכתב על החלופה שעל צד ב' לבצע.
4. צד ב' ימציא לביה"ד מסמך מפורט המסכם את השקעותיו בקרקע עם תאריכים ובצירוף קבלות מקוריות וזאת תוך 90 יום מקבלת פסק הדין לידי.
5. ביה"ד יבדוק את חישובי צד ב' יתייעץ עם מומחה וייתן פסק דין סופי בתיק.

ניתן ביום _____ לחודש _____ תשע"א.

משה פרקוביץ – דיין

אליהו אחרר – אב"ד

אפרים שימלמן - דיין